SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1663

av Mikael Oscarsson (KD)

Stridsflyg på F 16 och stärkt luftförsvar av huvudstadsregionen

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen inför nästa försvarsbeslut bör pröva en utökning av antalet stridsflygdivisioner och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att det bör utredas att permanent basera en eller två stridsflygdivisioner på Upplands flygflottilj F 16 i Uppsala i samband med en utökning av antalet stridsflygdivisioner och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda hur luftförsvaret av Stockholm och Mälardalen kan stärkas, bl.a. genom att huvudstadsregionen prioriteras vid utbyggnaden av det territoriella luftvärnet och förmågan att bekämpa drönare, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige befinner sig i det allvarligaste säkerhetspolitiska läget sedan andra världskriget. Rysslands krig mot Ukraina har visat hur avgörande luftförsvaret är. Drönare, robotar och flyg slår mot städer, kraftverk och järnvägar långt från fronten. Den som inte kan skydda sitt luftrum kan inte skydda sin befolkning.

I Stockholm och Mälardalen bor och arbetar en stor del av Sveriges befolkning. Här finns riksdagen, regeringen, Försvarsmaktens högkvarter och en stor del av den infrastruktur som håller samhället i gång: kraftförsörjning, kommunikationer, finansiella system och sjukvård. Regionen är också en viktig länk för Natos förstärkningar och för försörjningen av Finland och de baltiska länderna. I Uppsala län finns dessutom Forsmarks kärnkraftverk, Sveriges största elproducent, och i närheten ligger Arlanda, landets viktigaste flygplats.

Ändå är huvudstadsregionen i dag sårbar från luften. Sveriges stridsflygdivisioner är baserade i Skaraborg, Blekinge och Norrbotten, långt från Stockholm och Mälardalen. Ett snabbt gripbart luftförsvar av landets politiska, militära och ekonomiska centrum saknas i dag i den omfattning som säkerhetsläget kräver.

Upplands flygflottilj F 16 lades ned 2003. Det var ett misstag. Efter ett riksdagsbeslut i december 2020 har flottiljen återupprättats, och den växer nu snabbt. Vid årsskiftet 2026/27 får F 16 åter egen permanent flygverksamhet genom den nya 165:e specialflygdivisionen med tre radarspanings- och ledningsflygplan av typen S 106 GlobalEye och två transportflygplan för stats- och försvarsledningen. Investeringarna i flottiljen uppgår till omkring tre miljarder kronor.

Det är ett viktigt steg. Men F 16 har kapacitet att bli mer. Flygbasen Ärna har en lång historia som stridsflygbas, ett strategiskt läge mitt i Mälardalen och närhet till både huvudstaden och Östersjön. En eller två stridsflygdivisioner permanent baserade på F 16 skulle ge huvudstadsregionen ett snabbt gripbart luftförsvar och stärka Sveriges förmåga att bidra till Natos försvar av Östersjöregionen.

Enligt försvarsbeslutet för 2025–2030 ska flygvapnet år 2030 ha sex stridsflygdivisioner med omkring 96 Gripenplan, lika många som i dag. Samtidigt har hotbilden förändrats i grunden. Flygvapnet ska både skydda svenskt territorium och bidra till Natos gemensamma försvar, och svenska stridsflygplan har redan tillfälligt baserats i Polen och på Island. Regeringen har i juni 2026 tillsatt en utredning om vägval för framtida stridsflyg. Inför nästa försvarsbeslut bör regeringen också pröva en utökning av antalet

stridsflygdivisioner. Det skulle göra det möjligt att basera stridsflyg i Mälardalen utan att försvaga försvaret i andra delar av landet.

Regeringen har tagit viktiga steg för att stärka luftvärnet. I januari 2026 beslutades en satsning på omkring 15 miljarder kronor på ett nytt territoriellt luftvärn, som för första gången ska skydda inte bara militära förband utan också städer och civil infrastruktur som broar, järnvägsknutar och kraftverk. Det är helt rätt. Vid utbyggnaden av det territoriella luftvärnet bör Stockholm och Mälardalen prioriteras, så att landets politiska och militära ledning, befolkningen och den samhällsviktiga infrastrukturen kan skyddas. Erfarenheterna från Ukraina och de senaste årens drönarincidenter över flygplatser och militära anläggningar i Europa visar att skyddet också måste omfatta förmågan att upptäcka och bekämpa drönare.

Ett land som inte kan försvara sitt luftrum kan inte försvara sig. Med stridsflyg på F 16 i Uppsala och ett starkt luftvärn kring huvudstaden skulle Sverige ta ett viktigt steg mot ett försvar som motsvarar det säkerhetsläge vi befinner oss i.

Mikael Oscarsson (KD)